

samme er tilfældet, når der i § 19 står: »Kongen handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender«, dette uanset at der i §§ 12 og 13 er begrænsninger og præciseringer i, hvad der er kongens beføjelser.

På samme måde forekommer omtalen af kongens rolle i statsrådet heller ikke tidssvarende, f.eks. når der i § 17, stk. 1, står: »Ministrene i forening udgør statsrådet, hvori tronfølgeren, når han er myndig, tager sæde. Kongen fører forsædet . . . « og i stk. 2: »I statsrådet forhandles alle love og vigtige regeringsforanstaltninger.«

Utidssvarende er også den detaljeringsgrad, der anvendes ved omtalen af statsrådet. Det gælder ikke mindst, når de almindelige regeringsmøder ikke omtales. Det svarer ikke til virkelighedens beslutningsform og magtforhold.

Levn fra fortiden er også bestemmelserne i grundloven om, at straf og understøttelse kan medføre tab af valgret, jf. § 29, stk. 1, hvor der står: »Valgret til Folketinget har enhver, som har dansk indfødsret, fast bopæl i riget og har opnået den i stk. 2 omhandlede valgretsalder, medmindre vedkommende er umyndiggjort. Det bestemmes ved lov, i hvilket omfang straf og understøttelse, der i lovgivningen betragtes som fattighjælp, medfører tab af valgret.«

Et levn fra fortiden forekommer også bestemmelserne i grundloven om tjenestemænds valgbarhed at være. I § 30, stk. 2, hedder det: »Tjenestemænd, som vælges til medlemmer af Folketinget, behøver ikke regeringens tilladelse til at modtage valget.« Bestemmelsen henfører til begivenheder i 1850'erne, hvor regeringen Ørsted afskedigede en række oppositionspolitikere, der var tjenestemænd. Når bestemmelsen kun kom til at omfatte tjenestemænd, skyldtes det, at daværende rigsdagsmedlemmer slet ikke tænkte på ganske almindelige lønmodtagere som mulige rigsdagsmedlemmer. Det gjaldt i høj grad også de nationalliberale, der var i opposition til de konservative regeringer i 1850'erne, herunder Ørstedregeringen. Rigsdagsmedlemmerne var dengang stort set alle enten selvstændige eller tjenestemænd. Derfor var paragraffen dengang efter datidens rigsdagsmedlemmers opfattelse dækkende.

Men det var paragraffen reelt ikke i 1953 og er det endnu mindre i dag. Derfor er der brug for en anden paragraf, der også tager højde for andre lønmodtagers situation.

Detaljeringsgraden forekommer på nogle områder utidssvarende, ikke mindst når det tages i betragtning, hvad der ikke behandles i grundloven. Det er f.eks. ikke rimeligt i dag at omtale tjenestemændenes vilkår

så detaljeret, når f.eks. andre lønmodtageres vilkår ikke omtales.

At kirkens forhold omtales på linje med kommunernes forhold, forekommer heller ikke tidssvarende og rimeligt i forhold til den aktuelle virkelighed. Kommunernes forhold omtales i § 82 på denne måde: »Kommunernes ret til under statens tilsyn selvstændigt at styre deres anliggender ordnes ved lov«, mens kirkens forhold omtales i § 66: »Folkekirkens forfatning ordnes ved lov.«

Der er efter SF's opfattelse brug for en større præcisering af bestemmelserne for det kommunale selvstyre. Samtidig er der efter SF's opfattelse brug for bestemmelser, som forbereder folkekirken på en selvstændiggørelse i forhold til staten, sådan som det allerede i 1849 var tanken.

Men det er klart, at SF også ønsker grundloven ændret af politiske grunde, idet SF's socialistiske menneske- og samfundsopfattelse naturligvis indebærer, at SF ønsker en grundlov, der i højere grad tager udgangspunkt i en socialistisk opfattelse, end tilfældet er med den nuværende grundlov.

SF er naturligvis klar over, at andre partier vil have, at grundloven skal have et andet indhold. Politik er nu engang en kamp på meninger og holdninger, hvor vi deles på anskuelser.

Den nuværende grundlovs opbygning svarer helt til opbygningen af de tidligere grundlove. Først anføres principperne om magtdelingen, dernæst monarkiets - i praksis i en række tilfælde regeringens - beføjelser, bestemmelserne om valgret og valgbarhed til Folketinget, lovgivningsprocessen og Folketingets arbejde i det hele taget, Rigsretten og domstolene. Videre følger så menneskerettighederne, og til allersidst kommer revisionsparagraffen, § 88.

Opbygningen af 1953-grundloven følger meget nøje opbygningen af 1849-grundloven, som havde den belgiske grundlov fra 1831 som forbillede. Det gælder både opbygning og indhold, hvilket bl.a. hang sammen med, at D.G. Monrad, der havde udarbejdet et oplæg til grundlov, netop havde mange af sine ideer fra den belgiske grundlov.

Opbygningen af grundlovens paragraffer var logisk i 1849, fordi 1849-grundloven først og fremmest var kongens delegering af magten i henhold til princippet om magtdelingen. Menneskerettigheder kom i anden række. Hvis opbygningen af grundloven fortsat skal være logisk, må det være mest nærliggende, at menneskerettighederne nævnes først, fordi en grundlov i dag må tage udgangspunkt i folket.

For det første er der nogle fundamentale menneskerettigheder, som ikke kan fraviges.